

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра германської філології

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ
ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 ФІЛОЛОГІЯ**

**Освітня програма Філологія. Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - англійська**

Мелітополь, 2021

УДК: 378 147

ББК: Ш 12/ 17 я 73

Рекомендовано науково-методичною радою
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від 13 травня 2021 р.)

Рецензенти:

Зацний Ю. А., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Запорізького національного університету

Караєва Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Таврійського державного агротехнологічного університету

Методичні рекомендації до оформлення курсових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія / Укладачі: Н.В. Денисенко Т. В. Насалевич, Н.Є. Мілько. – Мелітополь: МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2021. – 30 с.

Методичні рекомендації призначаються для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 філологія і укладені відповідно до вимог написання курсових робіт з урахуванням специфіки філологічних дисциплін.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	5
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВИХ РОБІТ.....	8
ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	17
ВИМОГИ ДО ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Наукова творчість має велике значення у підготовці майбутнього спеціаліста і є важливим складником інтелектуального, трудового, естетичного виховання студентів та їхнього всебічного розвитку. Написання наукової роботи з лінгвістики та перекладознавства є невід'ємною частиною навчального процесу в університеті і становить цілий комплекс різних важливих видів діяльності, умінь і навичок. У системі професійної підготовки майбутнього спеціаліста науково-дослідна праця служить зв'язком між простим нагромадженням теоретичної інформації та самостійною творчою діяльністю здобувачів, що безумовно поглиблює їхню фахову підготовку. Завдяки виконанню завдань курсових робіт розвиваються та вдосконалюються:

- навички самостійної наукової діяльності, зокрема ознайомлення майбутніх перекладачів з окремими прийомами, методами, видами наукового дослідження, основними поняттями наукового апарату, правилами підбору потрібної інформації та підготовки доповідей, рефератів тощо;

- уміння свідомо концентрувати зусилля для аналізу науково-методичної літератури та інтерпретації і перекладу іншомовного тексту;

- здатність робити концептуальні висновки;

- інтелектуальні й творчі можливості здобувача.

Видання покликане допомогти здобувачам-філологам у підготовці і написанні курсових робіт, ознайомити їх з принципами побудови наукової праці, методами дослідження та оформлення одержаних результатів, а також сприяти продуктивній організації їхньої діяльності. Подаються методичні поради щодо вибору теми, планування роботи, написання основних елементів вступу, розділів, висновків тощо. Значна увага приділяється висвітленню вимог щодо структури та оформлення наукової роботи.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Під час навчання в університеті здобувачі вищої освіти виконують курсові роботи на 3 та 4 курсах.

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження здобувача, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів. Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні кафедри. Виконання курсових робіт направлене на досягнення наступних цілей:

- ґрунтовне засвоєння необхідного теоретичного матеріалу та закріплення навичок експериментальної роботи згідно з завданням керівника;
- уміння використовувати одержані знання в конкретній ситуації;
- уміння теоретично обґрунтувати одержані результати;
- здатність чітко формулювати одержані результати та робити з них висновки;
- грамотно, без помилок, написати текст роботи відповідно до правил оформлення наукової документації;
- уміння логічно побудувати доповідь, захистити сформульовані положення та висновки; проявити здібності до самостійного пошуку розв'язання задачі.

Матеріали курсової роботи можуть бути використані для подальшої дослідницької роботи – написання дипломної (кваліфікаційної) роботи.

Основні вимоги до написання курсової роботи:

- курсова робота виконується на одну з тем, що рекомендована та затверджена кафедрою германської філології;
- курсову роботу пишуть всі здобувачі 3 та 4 курсу і починають з опрацювання літературних джерел за обраною темою;

- обсяг курсової роботи – 23-25 сторінок друкованого тексту;
- курсова робота виконується державною мовою або іноземною мовою, що вивчається;
- курсова робота повинна мати чітку структуру з виділенням окремих частин роботи, абзаців, нумерацією сторінок, правильним оформленням посилань, цитат, висновків і списку використаних джерел (20-25), не менше 30% з яких видано за останні 10 років;
- обов'язковими компонентами курсової роботи мають бути: дослідницьке завдання (для курсової роботи з лінгвістики та перекладу);;
- оформлення курсової роботи має відповідати естетичним і орфографічним нормам.

Підготовка й виконання курсової роботи складається з кількох етапів:

- вибір напрямку дослідження;
- визначення теми роботи;
- опрацювання фактичного (ілюстративного) матеріалу;
- аналіз наукової літератури за напрямком дослідження;
- складання плану написання роботи;
- викладення результатів власного дослідження;
- апробація отриманих результатів;
- оформлення тексту роботи та отримання відгуку керівника (зовнішньої рецензії – для дипломних робіт);
- стислий виклад змісту дипломної роботи англійською мовою (ABSTRACT);
- доопрацювання роботи після рецензії керівника та підготовка її остаточного варіанту до захисту;
- офіційний захист роботи.

При виконанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен самостійно опрацьовувати літературу, вивчати матеріали періодичних видань, осмислювати різні точки зору та підходи до проблеми, що досліджується, аргументувати власну позицію, окреслити сфери практичного застосування

отриманих у ході виконання роботи результатів, що сприятиме збагаченню теоретичних знань і практичних умінь здобувача та розширенню його професійного кругозору.

При максимальній самостійності процесу дослідження здобувач повинен активно співпрацювати з науковим керівником, а саме: обговорювати проблему, що досліджується, звітувати про стан виконання курсової/дипломної роботи, повідомляти про отримані результати, враховувати рекомендації та зауваження, брати їх до уваги в подальшій роботі.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВИХ РОБІТ

Структура і зміст **курсової роботи з лінгвістики та перекладознавства** визначається вибраною темою та її певними особливостями. Проте, незалежно від конкретної тематики, кожна курсова робота має такі складники:

- титульну сторінку;
- перелік умовних скорочень (за наявності);
- зміст;
- вступ;
- текст роботи (2-3 розділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Титульна сторінка, яка оформлюється за встановленим зразком, є першою сторінкою курсової /дипломної роботи, проте номер на ній не проставляється.

Зміст містить вступ; заголовки розділів; підрозділів (якщо вони є); висновки; список використаних джерел із вказівкою номера сторінки; додатки (якщо вони є).

Завдання на курсову роботу формулюється за затвердженою на засіданні випускаючої кафедри формою.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів повинен розташовуватись стовпцем. Ліворуч в алфавітному порядку наводять умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни, праворуч – їх детальну розшифровку.

укр.:	КС	картина світу
	МКС	мовна картина світу
англ.:	DA	discourse analysis
	CDA	critical discourse analysis

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і

таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні, наприклад: укр.: картина світу (далі – КС); англ.: critical discourse analysis (CDA).

ВСТУП складається з наступних компонентів:

- актуальність дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- методи аналізу;
- матеріал дослідження (для робіт з перекладознавства та лінгвістики);
- наукова новизна роботи;
- теоретична значущість;
- практична цінність одержаних результатів;
- апробація отриманих результатів дослідження;
- структура роботи, де зазначається кількість опрацьованих джерел і джерел ілюстративного матеріалу.

Актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, формулюється як доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки шляхом критичного аналізу та ступінь дослідження проблеми відомими науковцями. Обов'язково треба вказати прізвища цих науковців в алфавітному порядку з посиланням на їх праці. Наприклад,

...до числа дослідників, які займались проблемою навчання аудіювання, належать О. Близнюк [5], М. Вайсбурд [6], І. Верещагіна [9], А. Вертохов [10], Н. Гез [11], Н. Єлухіна [13], Я. Колкер [18], О. Метьолкіна [29], А. Мірошніченко [30], О. Негневицька [31], Г. Рогова [41], С. Роман [42] та багато інших.

...На основі аналізу психолого-педагогічної літератури (І. О. Зимня [12], З. І. Кличнікова [17], Т. І. Шарпіло [43] та інші) ми зробили висновок, що

Роботи усіх зазначених науковців мають бути у списку використаних джерел.

Слід звернути увагу, що ініціали з прізвищами мають бути одного типу: або І. Я. Гальперін, В. А. Кухаренко; або І. Гальперін, В. Кухаренко.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта – саме на ньому повинна бути спрямована увага, оскільки він визначає тему роботи.

Отже, об'єкт дослідження виступає загальною сферою пошуку, а предмет – те конкретне, що виявляється. Один і той же об'єкт може досліджуватися в різних аспектах.

Важливою вимогою є відповідність предмета об'єкту дослідження. Предмет – більш вузьке поняття, ніж об'єкт, він – частина, елемент об'єкту. Визначивши об'єкт та предмет дослідження, можна сформулювати мету наукового дослідження.

Мета дослідження – це авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт та предмет дослідження. Формулювання мети дослідження спрямоване на кінцевий результат, який має одержати дослідник у науковій діяльності.

Мета завжди відображає спрямованість наукового пошуку на одержання нових знань та їх експериментальну апробацію. Тобто, якщо в темі дослідження розкривається те, що і для чого досліджується, то в меті – не тільки що досліджується, але й яким чином буде відбуватися дослідження.

Мета дослідження поділяється на низьку більш конкретних завдань.

Завдання дослідження – це конкретизація загальної мети з урахуванням предмета дослідження.

Матеріал дослідження – це інформаційні джерела, що використані для досягнення поставленої в курсовій роботі мети.

Під час підготовки курсових робіт з лінгвістики або перекладознавства використовуються такі **методи наукового пошуку**: індукція, дедукція,

аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, класифікація, моделювання, абстрагування, критичний аналіз літературних джерел, вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи вчителів, наукове спостереження, пробне навчання, експеримент, тощо.

Індукція є формою наукового пізнання, що спрямоване на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків, узагальнення емпіричних даних на основі логічних висувань від конкретного до загального, від відомого до невідомого. Індуктивний метод використовується дослідником після збору окремих суджень з проблеми дослідження, на основі яких робиться загальний висновок.

Індуктивні знання мають імовірний характер, бо вони завжди виражають припущення про існування певної закономірності. Вірогідність такого припущення перевіряється експериментальним дослідженням. Тому індукція є обов'язковою складовою експерименту, що допомагає визначити причинність досліджуваних явищ, з'ясувати, чому одні з них спричиняють зміни інших.

Дедукція виводиться шляхом висувань від загального до конкретного і тому дає вірогідні знання, а не імовірні (як індукція). Основою дедуктивного методу виступають наукові положення і постулати, що не вимагають дослідно-експериментального підтвердження, а сприймаються як аксіоми.

Дедуктивний метод також використовується після збору необхідної інформації з проблеми дослідження, на основі якого із загальних висновків робляться окремі висновки й судження.

Індукція виявляє окреме як загальне, а дедукція виводить окреме із загального.

Особливу роль у дослідженні відіграють методи аналізу та синтезу.

Аналіз – це спосіб наукового дослідження, при якому конкретне явище розкладається на складові частини.

Синтез – протилежний аналізу спосіб, що полягає у дослідженні явища в цілому, на основі об'єднання пов'язаних між собою елементів в єдине ціле. Синтез дозволяє узагальнювати поняття, закони, теорії.

За допомогою аналізу виділяються й досліджуються окремі ознаки предмета чи явища. Це дає можливість вивчити його структуру, відокремити суттєві риси від несуттєвих, розкрити різнобічні зв'язки предмета, що розглядається, з іншими предметами реальності, з'ясувати властиві йому протиріччя. Але виділені в такий спосіб ознаки є недостатніми, оскільки вони досліджуються окремо і не зіставляються між собою. Для того, щоб розглянути їх як елементи цілого, використовується синтез, що встановлює єдність складових предмета.

Порівняння – це метод, за яким відбуваються зіставлення досліджуваних предметів та встановлення їх подібності або відмінності.

Для досягнення правильних результатів у процесі порівняння необхідно дотримуватися таких вимог:

- зіставляти тільки однорідні об'єкти чи поняття;
- порівнювати предмети за тими ознаками, які мають суттєве значення.

Метод класифікації використовується на початкових стадіях дослідження і дає можливість упорядкувати та класифікувати явища на основі визначення їх однорідності. Тим самим класифікація відкриває шляхи подальшого наукового пізнання.

Ефективність класифікації залежить від вибору єдиних ознак, за якими вона відбувається. Неточність такого вибору є типовою помилкою студентських досліджень, що заважає усвідомити та чітко охарактеризувати зміст явищ і процесів, що вивчаються.

Моделювання – це штучна система, яка відображає з певною точністю властивості об'єкта, що досліджується. Побудова моделі, як правило спрощує оригінал, узагальнює його. Це сприяє упорядкуванню і систематизації інформації про нього.

Кожна модель має фіксувати найголовніші риси об'єкта вивчення. Дрібні фактори, зайва деталізація, другорядні явища ускладнюють саму модель та заважають її теоретичному дослідженню.

Критичний аналіз літературних джерел – це огляд відповідної наукової літератури, щоб не витратити часу і зусиль на «відкриття», які вже давно зроблені.

Вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи вчителів є також надзвичайно важливим методом дослідження, тому що майстри педагогічної праці нерідко знаходять прийоми та методичні рішення, використання яких значно підвищує ефективність навчального процесу.

Наукова новизна – це коротка анотація нових положень або рішень, запропонованих автором особисто, з обов'язковою вказівкою на відмінність цих положень від вже відомих.

Теоретична значущість є інтегральною характеристикою впливу проведеного дослідження на ідеї та методи, комплексним показником його перспективності, доказовості, концептуальності.

Практична цінність включає обґрунтування нової дидактичної чи методичної системи, рекомендації, вимоги, пропозиції.

У визначенні практичної цінності треба вказати, де і з якою метою можна використовувати результати та висновки дослідження, у якому вигляді вони подані (методичні рекомендації, правила, програми та ін.), який соціальний та психолого-педагогічний ефект очікується від їх упровадження (підвищення рівня освіти, культури особистості, сформованості вмінь тощо).

Апробація результатів дослідження – це наведення даних щодо участі автора в конференціях, колоквиумах та щодо публікацій.

Структура курсової роботи вказується таким чином: «Логіка дослідження зумовила структуру курсової роботи: вступ, ... розділи, висновки, список використаних джерел із ... найменувань, ... додатків. Загальний обсяг ... сторінок».

Зразки визначення актуальності, мети, об'єкта, предмета, наукової новизни, теоретичної значущості та практичної цінності дослідження наведені у додатках.

Текст роботи складається з 2-3 розділів приблизно однакового обсягу. Залежно від обраної теми можна чітко вирізняти теоретичну та практичну частину або здійснювати наскрізне дослідження з паралельним обґрунтуванням теоретичних викладок та їх ілюстрацією за допомогою фактичного матеріалу.

Розділи, якщо цього потребує логіка викладення тексту, поділяються на підрозділи, пункти або підпункти, які мають свої заголовки. Кожний підрозділ має завершуватись конкретними висновками і бути логічно пов'язаним з наступним.

У **першому розділі** наводиться аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних публікацій з обраної теми, викладаються теоретичні положення, які є важливими для розв'язання сформульованих завдань і досягнення поставленої мети, розкривається ступінь розробки проблеми в сучасній науковій літературі, дається визначення використаним у роботі термінам і поняттям, узагальнюються підходи до розв'язання проблеми. Залежно від обраної теми дається огляд питання, зазначається, хто саме і під яким кутом зору розглядав досліджувану проблему. Тут також можуть наводитися дані про характер матеріалу, обраного для дослідження.

Неприпустимим є анування праць за темою роботи без викладу власної позиції дослідника. Якщо автор наукової праці не погоджується з позиціями попередників, то треба не тільки відхиляти їх, а й давати обґрунтовані докази неправильності підходів, і навпаки, якщо він поділяє думку когось із мовознавців, приєднується до неї, йому необхідно це також аргументувати.

Виклад матеріалу має бути чітким, послідовним і логічним (здебільшого за методом дедукції – від загального до окремого). Теоретичні положення мають ґрунтуватися на вивчених та проаналізованих даних достатньої кількості наукових джерел та підкріплюватися відповідними посиланнями. При

викладенні матеріалу рекомендується використовувати широкий спектр зв'язувальних текстових елементів (наприклад, вставних фраз безособового характеру), таких, як:

... Останнім часом дослідження з ...; Згідно з даними ...; Як показують новітні дослідження в галузі ...; У контексті сучасної парадигми досліджень ...; Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до ...; При вивченні ... значну увагу науковці приділяли ...; Подальший розвиток досліджень з ...; У світлі вищесказаного ...; Як уже зазначалося ...; На наш погляд ...; Отже ...; Необхідно зазначити, що ...; Відомо (загальновідомо), що ...; З огляду на ...; Встановлено, що ...; Відправною точкою ... у визначенні ... було ...; Поділяючи точку зору ... ми вважаємо ...; Беручи до уваги ...; З іншого боку ...; Нарешті ...; Передусім ..; По-перше ...; Аналіз вербального вираження ... свідчить про ...; Звернення до концепції ...; Уявлення про ...; Когнітивний (комунікативний, антропоцентричний) підхід до вивчення ...; Як стверджує ...; У більшості праць ...; Специфіка ... полягає в ...; Незважаючи на ...; Поштовхом для створення ...; При цьому ... тощо.

Крім **теоретичної** (перший розділ), курсова робота включає **практичну** (другий/третій розділ) частину, в якій здобувач показує вміння виконувати власне дослідження на фактичному або експериментальному матеріалі, здійснювати самостійний якісний аналіз досліджуваних явищ, робити узагальнення, встановлювати зв'язки між певними явищами, наприклад, зазначати закономірності функціонування мовних одиниць, пояснювати специфіку їх вживання, вказувати на їхні структурні особливості та системні характеристики. здобувач має продемонструвати вміння аргументувати свої висновки.

При викладенні результатів дослідження в практичній частині можуть стати в нагоді такі кліше й звороти:

... У цій роботі ...; Наступний приклад являє собою ...; Таким чином, виконаний аналіз доводить, що ...; Загалом проведене дослідження дає можливість стверджувати, що ...; У ході дослідження були проаналізовані ...;

Результати роботи дають підстави вважати, що ...; У центрі нашої уваги ...; У процесі дослідження виникла необхідність ...; Ми встановили ...; У результаті дослідження було помічено ...; Як показало наше дослідження ...; Як свідчать результати аналізу ...; Аналіз мовного матеріалу показав ...; Застосування ... методу (аналізу) дало змогу встановити ...; Механізм відтворення ...; Аналіз мовних засобів ... показав ...; Керуючись принципом ... тощо.

Після основного тексту роботи з нової сторінки подаються загальні **ВИСНОВКИ**, які є логічним завершенням курсової роботи. У висновках стисло підсумовуються результати дослідження відповідно до поставлених завдань і з особливим акцентом на його практичних аспектах, висловлюється і обґрунтовується власна точка зору здобувача на вивчену проблему, окреслюються перспективи її подальшої наукової розробки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, на які є посилання в основній частині курсової/дипломної роботи, наводять після висновків, починаючи з нової сторінки. Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи у такому порядку:

- 1) наукові джерела в алфавітному порядку кирилицею (українська, російська, білоруська, болгарська мови, тощо);
- 2) наукові джерела в алфавітному порядку латиницею (англійська, німецька, французька, італійська, іспанська мови тощо);
- 3) джерела, написані іншими мовами (арабською, грузинською, японською, на івриті тощо), подаються у латинській транслітерації.

Автор роботи відповідає за правильне оформлення бібліографічних посилань і цитат.

ДОДАТКИ містять матеріал, що доповнює зміст роботи. Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис алгоритмів і програм завдань тощо.

Додатки не нумеруються і друкуються окремо від тексту роботи. Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер З, Г, Є, Ї, Й, О, Ч. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає

його послідовність. Якщо у роботі лише один додаток, то він позначається «Додаток А».

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням (Додаток...) угорі справа. Додаток повинен мати заголовок, який друкують посередині симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень», – знаходимо у Законі України про «Освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, стаття 42 “Академічна доброчесність”. Іншими словами, під академічною доброчесністю розуміють правила, яких людина повинна дотримуватися під час створення власних проєктів, якщо вона користується допоміжною інформацією. Зокрема, академічна доброчесність передбачає насамперед уникання плагіату та самоплагіату.

На практиці виділяють такі види плагіату, як:

- копіювання чужої роботи (як без, так і з відома) та оприлюднення її під своїм іменем;

- представлення суміші власних та запозичених в інших аргументів без належного цитування джерел;

- перепарафразування чужої роботи без належно оформленого посилання на оригінального автора або видавця;

- самоплагіат (дослівне цитування власних попередніх робіт без належного посилання на них).

Для підтвердження власних аргументів посиланнями на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити **цитати** або передавати зміст висловлювання, обов’язково роблячи

посилання. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту зазвичай подається 2-3 посилання.

Загальні **вимоги до цитування** такі:

- текст цитати починається й закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;
- цитування повинно бути без довільного скорочення авторського тексту і перекручень думок автора;
- пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками: «Так, Л. Ставицька визначає ідіостиль як спосіб індивідуального мовлення письменника ... в той час як ідіолект є сукупністю конкретних виражальних засобів, що виявляються у текстах автора» [6, с. 14];
- три крапки ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці);
- якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і робити відповідні посилання на джерела;
- при згадуванні в тексті прізвищ учених-дослідників ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (А. П. Загнітко, а не Загнітко А. П., як це прийнято в списках використаних джерел).

Посилання в тексті курсової роботи оформлюються за наступними зразками: ... у праці Т. А. Казакової [15, с. 23] розкрито..., В. Н. Комісаров [19, с. 64] увів поняття

Приклад:

[7, с. 19] – посилання на літературне джерело, що має номер 7 у списку використаної літератури, теза розміщена на сторінці 19.

[7, с. 16; 24, с. 2] – одночасне посилання на два літературні джерела. Перше з них – джерело номер 7, теза розміщена на сторінці 16. Друге джерело за номером 24, теза розміщена на сторінці 2.

[9, с. 16; 24] – одночасне посилання на два літературні джерела. Перше з них – джерело за номером 9 у списку використаної літератури, теза розміщена на сторінці 16. Друге з них – джерело за номером 24. Номер сторінки не наводиться.

Ілюстративний матеріал (окремі слова і вирази іноземною мовою) наводяться курсивом, в лапках (також курсивом) подаються цитати з посиланням на автора та через кому на сторінку (прямим шрифтом) – «*What's the matter? «I don't know. I just feel terrible»* [32, с. 65].

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 1.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

ВИМОГИ ДО ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота має бути виконана і оформлена з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт.

Текст роботи має бути набраний у комп'ютерному редакторі Word (for Windows) на одному боці стандартного аркуша А4 білого паперу шрифтом Times New Roman кеглем 14, через 1,5 інтервали до 30 рядків на сторінці.

Поля ліворуч – 3 см., вгорі та внизу – 2 см., праворуч – 1,5 см.

Замість тире «—» не можна використовувати дефіс «-» – це РІЗНІ розділові знаки.

Лапки повинні бути однаковими у тексті всієї роботи: або «...», або

“...”; лапки типу "...” не рекомендовано вживати у роботі.

Під час виконання курсової роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту. Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці, або між рядками виправленого зображення машинописним способом чи від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст. Скорочення слів і словосполучень у курсовій/дипломній роботі виконують відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» слугують заголовками структурних елементів. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів тексту і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапок в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 пт). Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовок розділу не допускається. Відстань між заголовками і подальшим чи попереднім текстом має бути два рядки. Не допускається розміщення назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. Оформлення тексту, ілюстрацій і таблиць та їх виконання повинно відповідати вимогам цього стандарту.

Нумерація сторінок

Нумерація сторінок без крапки в кінці – зверху справа з третьої сторінки (рубрика «ВСТУП»), яка має номер – 3. Титульний лист та ЗМІСТ

включають до загальної нумерації сторінок курсової/дипломної роботи, але вони не нумеруються.

Сторінки курсової/дипломної роботи слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись постійної нумерації впродовж усього тексту наукового дослідження, окрім додатків.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти курсової/дипломної роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи курсової/дипломної роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладу тексту і позначатися арабськими цифрами без крапки. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номеру підрозділу ставлять крапку. Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номеру пункту ставлять крапку.

Ілюстрації

Ілюстрації (графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в курсовій/дипломній роботі безпосередньо після тексту або у Додатках. На всі ілюстрації мають бути посилання у курсовій/дипломній роботі. Ілюстрації повинні мати назву. Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці має бути посилання в тексті курсової/дипломної роботи. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у Додатках. Номер таблиці складається з номера

розділу і номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 3.1 – перша таблиця третього розділу. Таблиця може мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під другою, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її заголовки. При поділі таблиці на частини допускається її заголовки замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця _____» вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці _____» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

Приклад побудови таблиці

		Назва таблиці		Таблиця (номер)
Рядки	Заголовок графи		Заголовок графи	
	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи
Заголовки рядків		Графи (колонки)		

Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставитися, в основу їх групування покладають лише суттєві ознаки.

Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Переліки

Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліками ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації). Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з крапкою (другий рівень деталізації).

Приклад:

- а) утворення слів шляхом префіксації;
- б) суфіксальні словотворення;
- в) конверсія.

Або:

1. Суфікси іменників.
2. Суфікси прикметників.
3. Суфікси прислівників.

Типові помилки при написанні та оформленні курсової роботи:

- Зміст роботи не відповідає її плану або не розкриває теми цілком чи в її основній частині.
- Сформульовані розділи чи підрозділи не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження.
- Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта і предмета дослідження.
- Автор не виявив самостійності, робота є компіляцією чи плагіатом.
- Не зроблений глибокий, всебічний аналіз нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження.

- Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відображає рівня досліджуваної проблеми.
- Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
- У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичений матеріал.
- Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури поданий довільно, без дотримання вимог державного стандарту.
- Як ілюстративний матеріал використано таблиці, схеми, запозичені не з першоджерела, а з підручника, навчального посібника, монографії, наукової статті.
- Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике / И. В. Арнольд. – М.: Высшая школа, 1991. – 140 с.
2. Бюлетень ВАК України. Спеціальний випуск. – 2000. – № 2. – 48 с.
3. Вимоги до виконання та оформлювання курсової, дипломної робіт [Електронний ресурс] / Режим доступу:
<http://pidruchniki.com/1373112040668/dokumentoznavstvo/vimogi>
4. Вимоги до оформлення дипломної роботи спеціаліста [Електронний ресурс] / Режим доступу:
http://web.znu.edu.ua/lab/fordep/oformlenie/diplom_specialista.htm
5. Дипломна робота як самостійне наукове дослідження: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.
6. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упор. Ю. І. Цеков; попереднє слово Р. В. Бойка. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. – 64 с.
7. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – К.: Держстандарт України, 1995. – 38 с.
8. Методичні рекомендації до виконання курсових і дипломних робіт / уклад. І. М. Сопілко, В. М. Вишновецький. – К.: НАУ, 2015. – 55 с.
9. Методичні рекомендації до виконання курсових за ОКР бакалавра та дипломних робіт за ОКР спеціаліста та магістра / Укладачі: Н. С. Юзікова, Л. В. Артеменко, І. В. Патерило. – Дніпропетровськ, 2011. – 55 с.
10. Методичні вказівки до написання курсових, дипломних і магістерських робіт для студентів філологічного факультету / Укладачі: П. І. Білоусенко, Л. П. Бойко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – 64 с.
11. Методичні рекомендації до оформлення курсових і дипломних робіт для студентів факультету іноземної філології / Уклад.: Є. В. Стуліна, І. В. Тарасюк, Т. М. Уділова. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – 34 с.

12. Методичні вказівки до підготовки та захисту магістерських (дипломних) робіт (для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальностями Гуманітарного інституту) / Уклад.: О. В. Єременко. – Київ, КМПУ імені Б. Д. Грінченка. – 2009. – 21 с.
13. Методичні рекомендації щодо оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт для студентів факультету іноземної філології / [авт.-уклад. О. О. Головка, С. Г. Грабовська, К. М. Ружин, О. В. Телкова, Т. М. Уділова, П. І. Яценко]. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 68 с.
14. Оголевець А. В. Методика підготовки наукового дослідження з української мови / А. В. Оголевець. – Полтава: ПДПУ, 2001. – 44 с.
15. Основи наукових досліджень: Матеріали до спецкурсу для студентів філологічних спеціальностей / Упорядник Ю. Арешенков. – Кривий Ріг: КрДПІ, 1996. – 22 с.
16. Основи наукових досліджень: науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Наукова бібліотека; укладачі: І. О. Железняк, В. В. Косенко; редактор В. В. Косенко; передмова В. В. Косенко. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – 284 с.
17. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. – №6, С. 9-16.
18. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюлетень ВАК України. – 2008. – №6. С. 9-13.
19. Рубан О. А. Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт. Методика підготовки і порядок захисту / О. А. Рубан, С. В. Огарь, Г. Д. Сліпченко, Л. М. Хохлова. – Х.: Вид-во НФаУ, 2013. – 33 с.
20. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій / А. С. Філіпенко. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.

Зразок оформлення курсової роботи

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Кафедра германської філології

КУРСОВА РОБОТА з практики перекладу

на тему: **«КОНЦЕПТУАЛЬНА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ
МЕТАФОРИ»**

здобувача... курсу... групи
спеціальності 035.04 «Філологія.
Германські мови та література
(переклад включно)»
Кравченка Івана Сергійовича
Керівник: кандидат філологічних
наук, доцент
Насалевич Тамара Василівна

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ**Лінгвістика та перекладознавство**

1. Перекладацькі трансформації, пов'язані з десемантизацією англійських слів.
2. Прийоми узагальнення висловів з різним цільовим спрямуванням в англійській мові та способи їх перекладу (на матеріалі текстів різних жанрів).
3. Стилiстичні функції основних типів синтаксичних зв'язків в англійському реченні та відображення їх у перекладі (на матеріалі текстів різних жанрів).
4. Відтворення новітньої політичної лексики як засіб поповнення словникового складу (на матеріалі англійської та української мов).
5. Мовна варіативність неологізмів в англійській та українській мовах (на матеріалі ЗМІ останнього десятиріччя).
6. Компаративний аналіз відтворення засобів опису політичних явищ в англійській та україномовних ЗМІ.
7. Французькі / німецькі запозичення в англійській мові та шляхи їх відтворення українською.
8. Засоби передачі у перекладі художнього твору алюзійних елементів (на матеріалі художньої літератури ХХ ст.).
9. Особливості передачі ігрових моделей у перекладі творів для дітей (на матеріалі англійської літератури).
10. Особливості перекладу власних назв в англійських казках.
11. Типологія та переклад засобів комічного в художніх творах про дітей в сучасній англійській літературі.
12. Особливості перекладу орієнтальної лексики у творах Р.Кіплінга.
13. Англійські фразеологізми з компонентом найменування явищ природи та довкілля, їх переклад українською.
14. Емфатичні конструкції англійської мови, їх українські відповідники.
15. Кліше в англійській газетно-інформаційних текстах та особливості їх перекладу українською мовою.
16. Особливості перекладу реалій світу природи в англійській поезії.
17. Засоби передачі іронії та каламбурів при перекладі англійських художніх текстів українською мовою.
18. Засоби відтворення гендерно-маркованих одиниць в українських перекладах творів англійської художньої літератури.

19. Засоби досягнення еквівалентності при перекладі поетичних творів (на матеріалі англійської та української мов).
20. Функціонування біблїзмів в розмовній мові та мові ЗМІ та особливості їх перекладу (на матеріалі англійської та української мов).
21. Особливості використання та перекладу евфемїзмів в мові сучасних ЗМІ та підмові соціології (на матеріалі англійської та української мов).
22. Засоби передачі еквівалентності англійських ідіом в перекладі українською мовою.
23. Особливості відтворення в українському перекладі мовних одиниць часової семантики (тривалості-моментальності).
24. Засоби відтворення лексико-семантичного поля на позначення етикету в українському перекладі.
25. Компаративний аналіз лексико-семантичних і структурних особливостей англійських термінів (на матеріалі...).
26. Мовні засоби вираження емоційного концепту «страх» та особливості його перекладу.
27. Засоби вираження денотативного та конотативного значення фразеологізмів мовою перекладу.
28. Етнолінгвістичні особливості паремій та їх переклад.
29. Функціонування та переклад метафоричної гіперболи в текстах художнього стилю.
30. Відтворення конотативного значення прикметників, що характеризують інтелектуальну діяльність мовою перекладу.
31. Переклад соціально-маркованої лексики (на матеріалі англійських фільмів).
32. Діахронічні та синхронічні варіації значення фразеологічних одиниць англійської мови як результат впливу мовної картини світу та особливості їх перекладу українською мовою.
33. Полісемія у терміносистемі економіки англійської мови та особливості її відтворення засобами української мови.
34. Концептуальна еквівалентність перекладу метафори.
35. Порівняльний аналіз лінгвостилістичних характеристик англо-україномовного наукового дискурсу.
36. Реалізація категорії визначеності-невизначеності у науковому дискурсі як проблема перекладу.
37. Лексичні засоби оцінки у науковому дискурсі (на матеріалі англо-українських перекладів науково-популярних статей у періодичних виданнях.)